

Література:

1. Борисенко М.В., Кальяк А.М. Аналіз ситуації споживання наркотиків, торгівлі наркотиками та боротьби з їх незаконним обігом в даний час // Інтерактивна наука. 2017. № 4 (14). С. 170-172
2. Молодежь и наркотики (социология наркотизма) / Под ред. проф. Соболева В.А. и доц. Рущенко И.П. – Харьков: Торсинг, 2000. – 432с.
3. Сердюк О.О. 10 років спостережень за динамікою соціокультурного поля наркотизму. // Український соціум. – № 1(18), 2007. С. 34–40.
4. Сердюк О. О. Молодь та наркотики – 2017 : Науковий звіт за результатами соціологічного моніторингу розповсюдження наркотиків та інших форм залежності серед молоді м. Харкова : [науковий звіт / Сердюк О. О., Базима Б.О.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2017. – 62 с. DOI: 10.13140/RG.2.2.24377.47200 <http://www.univd.edu.ua/scienceissue/issue/1649>

**Зубик Юрій Миколайович,
Жирко Нікіта Сергійович,**
курсанти 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КРИТИЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ, ЩО ПОВ'ЯЗАНА З НЕЛЕГАЛЬНИМ ОБІГОМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ТА ЙМОВІРНІ ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ

Зброя для його володільця вже давно не інструмент тільки для одного полювання, адже із стрімким розвитком суспільства, така необхідність частіше розвага аніж необхідність. Проблематика в сфері контролю за обігом зброї викликає різке збільшення криміногенної ситуації в країні і в загальному

призводить до створення небезпеки масових заворушень із подальшим застосуванням вогнепальної зброї з боку протестуючих, адже такі люди з великою ймовірністю можуть скористаються такою зброєю, і ніхто навіть не задумується про подальші наслідки та ризики нанесення якщо не національній, то принаймні громадській безпеці України.

Проблема нелегального обігу зброї є досить актуальною на сьогоднішній день, і ми погоджуємося із думкою Васильєва І. В про те, що держава вживає недостатньо ефективних заходів, які гарантують захист життя й здоров'я, прав, свобод і законних інтересів громадян, що у свою чергу створює на території нашої держави сприятливі умови для протиправних посягань на життя, здоров'я людини та її власність через існування сфери нелегального обігу зброї. До основних джерел поповнення чисельності нелегальної зброї відносяться напади на осіб із метою заволодіння зброєю, втрата зброї (50%), розкрадання зброї в місцях виробництва та зберігання (14%), нелегальне виробництво та контрабанда зброї з-за кордону та «гарячих точок» (17%), а також знахідки так званих чорних археологів (5%).[1]

Контроль за обігом зброї в Україні покладається на Національну поліцію, зокрема на її структурні підрозділи, передбачені п. 1.2 Наказу МВС від 21.08.98 № 622. Також і прокуратура може залучати за необхідності і СБУ для боротьби з обігом вогнепальної зброї, однак це стосується вже самого факту порушення правил передбачених в наказі МВС. За даними Української громадської організації "Центр вивчення безпеки" (CENSS), яка проаналізувавши дані щодо нелегального обігу зброї за вересень і грудень 2019 року зазначила 548 випадків порушень пов'язаних з зброєю. Що цікаво за весь 2019 рік ГПУ кваліфікувала 6204 випадки порушень. Поряд з цим випадки невиконання законів, стосуються не тільки осіб, які взагалі не мають

права на володіння, продаж та інші маніпуляції з зброєю, це стосується і володільців легальної та офіційно зареєстрованої зброї, однак за даними цієї ж організації з їх боку за весь 2019 рік було зафіксовано всього 100 порушень, що дає зрозуміти, що систему за обігом зброї потрібно змінювати, а також саму методику структурних підрозділів Національної поліції, які спеціалізуються на дозвільній системі, адже ці дані свідчать про факти які виявили і зареєстрували, а яка реальна ситуація в країні ніхто точно сказати не може, бо методики яка б чітко визначала кількість нелегальної зброї просто відсутня [2].

Для вирішення цієї проблеми ми виділили декілька основних підходів. Першим підходом буде прийняття закону “Про зброю”. На сьогоднішній день існує проект закону України від 02.09.2019 р. № 1222 “Про зброю”, який 04.02.2020 повернуто на доопрацювання [3]. Це свідчить про зрушення з місця і ймовірно вирішення проблеми з зброєю в Україні, адже наша держав єдина в Європі яка немає відповідного закону, що б регулював обіг цивільної вогнепальної зброї. Наявність тільки Наказу МВС № 622 від 21.08.98 є недостатньою не тільки в тому плані, що сама система контролю є ще успадкованою з старої радянської системи, яка довела свою неефективність, а й те що наказ МВС може бути змінений за бажанням міністра внутрішніх справ, без попередньої згоди населення, що вказує на ще один нестійкий механізм в структурі законодавства України. І саме вирішення цієї проблеми базується на прийнятті закону “Про зброю”, який би не тільки дав можливість створити та вести Єдиний державний реєстр цивільної зброї, а й закріпив тим самим права громадян на цю ж таки зброю і захистив їх від можливого свавілля з боку влади [4].

Другий підхід по вирішенню проблеми пов'язаної як з вогнепальною, так із будь якою іншою зброєю, адже він полягає в ліквідації як внутрішніх так і зовнішніх

джерел незаконних потоків зброї. Цей підхід в свою чергу повинен поділитися ще на два види необхідних дій, а саме примусових дій та дій соціально-виховного характеру. Суть перших дій з боку влади повинен полягати в структурованому аналізі та ймовірному виявленні основних джерел надходження нелегальної зброї включаючи прив'язку до конкретної місцевості, аби локалізувати осередки такої проблеми і забезпечити структурним підрозділам Національної поліції можливість ефективно боротися з таким обігом зброї, адже факт великих масштабів обігу нелегальної зброї існує, але чіткого і вирішального рішення щодо систематичної боротьби немає. Це б змусило громадян в наступний раз, коли виникне бажання придбати на “чорному ринку” зброю задуматися, що зараз влада діє жорстко та рішуче по відношенню до володільців нелегальної зброї і її купівля може призвести до проблем пов'язаних навіть із тюремним ув'язненням, що в свою чергу і забезпечувало превентивну функцію в суспільстві щодо купівлі і розповсюдженні цієї зброї. Наступний хід вирішення нелегального обігу зброї зачіпає таке поняття як “Культура законності”, суть якої полягає в формуванні ще в молодому віці установок, які б в майбутньому попереджали вчинення правопорушень, зокрема в сфері пов'язаній з зброєю, адже якщо влада зробила би на цьому акцент і більш ефективно стимулювала формування в молоді принципів доброчесності і дотримання законів то це б автоматично зменшувало б в подальшому загальну кількість порушень в сфері обігу зброї в Україні. Гарним прикладом є вже створений проект "Культура законності", який курується ЛМГО “Центр культурного менеджменту” за фінансуванням Посольства Королівства Нідерландів в Україні, однак він поки не діє в масштабах країни, що в свою чергу зменшує його ефективність. Згідно ч.3 ст.263 КК України особа, яка придбала чи зберігає зброю (або вчинили певні інше

незаконне поводження зі зброєю) звільняється від кримінальної відповідальності, якщо вона добровільно здала органам влади таку зброю (бойові припаси, вибухові речовини або вибухові пристрої), але як свідчить статистика стимулювання громадян позбавлятися від нелегальної зброї є неефективним і потрібно залучати більш дієві методи.

Ще одним з таких методів було б проведення масової рекламної кампанії, яка б по перше вказувала на рішучі дії влади по боротьбі з ліквідацією як джерел обігу нелегальної зброї так і на безпосередньою ймовірність виявлення і призначення покарання осіб які порушують вимоги законодавства в сфері обігу зброї. В даному методі варто використати людину, як споживача постійної інформації з боку ЗМІ, газет, соціальних мереж та іншим інформаційних ресурсів, а саме збільшувати контент пов'язаний як з збільшенням правосвідомості громадян так із наслідками порушення вимог закону, на реальних прикладах, що знову ж таки потребує активних дій з боку влади.

Отже, проблема з обігом зброї в Україні є дуже серйозною та такою, що вимагає діяти просто зараз, адже зволікання може призвести до неминучих та жахливих наслідків, які можуть бути пов'язаними не тільки з порушенням адміністративного права, а й кримінального в плані посягання на життя та здоров'я громадян України, які в свою чергу не захищені на законодавчому рівні, адже їм не надано право володіти навіть короткоствольною вогнепальною зброєю, хоча мисливцям із зброєю калібру 12,7 на 99мм. дозволено полювати, що вкотре доказує абсурдність системи регулювання дозвільної системи України.

Література:

1. Васильєв І. В. Обіг зброї: об'єкт адміністративно-правової охорони в аспекті суспільних інтересів / І. В. Васильєв // Науковий вісник Ужгородського

національного університету. Серія : Право. - 2014. - Вип. 28(2). - С. 99-104.

2. Нелегальна зброя в Україні: скільки її та як її вилучити. URL:

<https://www.dw.com/uk/%D0%BD%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0-%D0%B7%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%8F-%D0%B2-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96-%D1%81%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BA%D0%B8-%D1%97%D1%97-%D1%82%D0%B0-%D1%8F%D0%BA-%D1%97%D1%97-%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D1%83%D1%87%D0%B8%D1%82%D0%B8/a-52763579> (дата звернення 28.05.20).

3. Проект Закону про зброю. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66594 (дата звернення 28.05.20).

4. Закон про зброю в Україні. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/zakon-pro-zbroyu-v-ukrayini.html> (дата звернення: 28.05.20).

Івашина Ірина Андріївна,

курсант 1 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Токар Андрій Анатолійович,
викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРИМУСОВІ ПОЛІЦЕЙСЬКІ ЗАХОДИ

Поліцейський при виконанні свої повноважень має законне право застосовувати заходи фізичного впливу (силу), спеціальні засоби та вогнепальну зброю. Це Закон визначає як «заходи поліцейського примусу». Тут